

C 51.007

Négy székely

421

Magyságos

Lestár Péter

kir. tanácsos, polgármester úrnak ajánlva.



ÁLLITSUNK ZENEISKOLÁT.

I r t a

Szent-Gály Gyula.



KECSKEMÉTEN,
NYOMATOTT SZILÁDI LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1892.

32009



I.

Zeneviszonyaink hátramaradottságának oka. A zeneiskola szükségessége.

Nemzetünk minden téren rohamos lépésekkel halad előre és talán nincs messze az idő, midőn egyenrangot követelhet magának a többi kulturállamok sorában. A tennivaló azonban még sok a tudomány, irodalom és művészet minden ágában, hogy azt a nívout elérjük, melyen már más nemzetek állanak. Sok különösen a zene terén, mely eddig úgyszólván a legmostohább bánásmódban részesült valamennyi művészeti ág között s míg hazai festészetünk, szobrászatunk számottevő a külföld előtt is; műzenénk még mindig csecsemő korát éli. Nem, mintha a magyar nem volna zenei tehetségekkel megáldva. Ellenkezőleg, a világnak talán egy nemzete sem bír fényesebb zenei tehetségekkel.

Nem említve föl az egyes nagyhirű művészeket, kik a magyar névnek halhatatlan hirt szereztek és szereznek, elég rámutatnom azokra a nép ajkán élő és a nép által költött remek dalokra, melyek eredetiség dolgában tútesznek minden más nemzet dalán, s melyekről Liszt Ferencz oly elragadtatással nyilatkozik, a többek közt ezeket mondva: „Nem ismerünk más zenét, melytől az európai zene annyi rhythmusi eredetiséget és ebbeli helyes alkalmazást tanulhatna, mint a magyartól. E jellemvonás még figyelemreméltóbb azért, mivel más nemzeti zenedarabok eredetisége sokszor épen rhythmusok egyformaságában áll.” (Liszt: Die Zigeuner 164. l.)

A baj okát én abban a közömbösségben találom, melylyel idáig ifjúságunk zenei kiművelése iránt általában viseltet-

tek. Míg a külföldnek nagyobb városai oly nagy súlyt fektetnek a zene oktatására és művelésére, nagy áldozatok árán tartva fönn zeneiskolákat és zenekarokat: nálunk alig törődnek valamit ifjúságunk zenei kiképzésével és ép ezért hazai zeneoktatásunk képe sok tekintetben elszomorító.

Vannak ugyan egyes városaink, melyek e tekintetben is tesznek valamit, — és itt különösen ki kell emelnem Brassót, mely csupán városi zenekarát 8000 firtal subvencionálja — ezeknek száma azonban igen kevés.

Vannak nálunk is zeneiskolák, de ezek többé-kevésbbé hiányos szervezetük miatt céljuknak alig, vagy épen nem felelnek meg, s a legtöbb esetben a zenei nevelést a katona zenekarokból kilépett, vagy bevándorolt, hiányos képzettségű mesterek, sok esetben proletárok vezetik, kik kevés zenei képzettségüket más megélhetési mód hiányában a közönség kizsákmányolására fordítják.

Az idegen, legtöbb esetben minden iránt, ami magyar, ellenséges érzületű mesterek beleoltják ez ellenszenvet növénydeikeikbe is, folyton azt a frázist hangoztatva, hogy a magyar zene fejlődésre képtelen. A zenei proletárok pedig nevelnek oly közönséget, melynek műigénye a legtöbbször selejtes táncz és érzelgős salon darabokon túl nem terjed. Ezzel a neveléssel aztán évtizedekkel hátravetik a magyar zene és egyáltalán a zenei viszonyok fejlődését, mert a művészetnek, hogy virágozzék, első sorban oly közönségre van szüksége, mely azt meg is érti. A műértő közönség ugyanaz a művészetre, mint a levegő és napsugár a növényre nézve.

Nem szólva a zenei nevelésnek kulturális és paedagogiai jelentőségéről, — mely felett vitatkozni ma már túlhaladott álláspont lenne — nekünk magyaroknak még különösen tekintettel kell lennünk arra is, hogy a specialiter magyar zenét kezdetlegességéből kiemelve, addig fejlesszük, ahol már a többi kulturnemzetek műzenéje áll, hogy az ne csak az exoticum érdekességével birjon.

Ezt a célt azonban csak akkor tudjuk elérni, ha zeneoktatásunkat helyes alapokra fektetve, oly generatiót nevelünk, mely képes megérteni a valódi zenét és tud lelkesülni e törekvésekért.

Ezt akarta elérni a vall. és közoktatásügyi miniszter úr ő nagyméltósága, midőn a m. kir. zeneakadémián felállítva a

zongoratanár képző tanfolyamot — mely tanári képesítés idővel a többi szakokra is ki fog terjesztetni — gondoskodott arról, hogy képzett, hivatásuknak élő szaktanároknak kezeibe kerüljön a zenei nevelés.

Ezen az alapon tovább haladni, és a zeneoktatást a helyes irányba terelni nem a szakzenészeknek feladata egyedül, mert ezek bármily hiven, bármily odaadással iparkodnak is munkálkodni egy szebb jövő érdekében, működésük nem hozza meg a kívánt eredményt, ha nem részesülnek támogatásban hazai közönségünk részéről is, ha módot nem nyújtanak nekik arra, hogy képzettségüket, tudásukat minél inkább érvényesíthessék.

Ezt a támogatást pedig megtalálják akkor, ha nagyobb vidéki városaink helyes alapokon szervezett zeneiskolákat állítanak föl, vagy a meglévőket rendszeresítik, mert arra, hogy valóban műértő közönséget neveljünk, hogy a zene a maga teljességében betöltse kulturális és paedagogiai missióját: leginkább a nyilvános, iskolai rendszerre fektetett tanítás képes és e mellett fontos okok bizonyítanak. A főszempontok ugyanis, melyeket figyelembe kell vennünk, hogy minél kedvezőbb feltételek mellett minél többet lehessen tanulni és minél többen részesülhessenek a tanulás előnyeiben.

Ezeknek a követelményeknek csak a nyilvános tanítás képes megfelelni, mert 1) a tandíj nem lévén oly nagy, hozzáférhetőbbé válik mindenkinek a tanulás, a tandíj elengedése pedig lehetségessé teszi azt olyanoknak is, kiket szegénységük máskülönben teljesen megfosztana a tanulás lehetőségétől, jóllehet tehetségek nagyon is megérdemelné a kiművelést. Ép ez egyik legfőbb előnye a zeneiskolának, mert megfosztva a zenetanulást kizárólagos jellegétől, nem lesz az többé egyes jobb módúaknak privilegizált fényűzése, hanem közkincese mindenkinek. Így aztán nem fordulhat elő oly könnyen az az eset, hogy kiváló tehetségek, kik csak fényt hoznának hazai zenénkre, a magántanulás költséges volta miatt tanulásukat abbahagyni kénytelenek. Nekünk pedig arra is iparkodnunk kell, hogy minél tehetségesebb és képzettebb, teljesen magyar zenészosztályt neveljünk és így megszabadítsuk magunkat az idegen elemektől.

2) Paedagogiai szempontból is jóval előnyösebb a nyil-

vános, mint a magántanulás. Az, hogy folyton mások előtt játszik a növendék, nemcsak a bátor föllépéshez szoktatja őt, — ami a játszóinak végtelen előnye — hanem, tudva azt, hogy a többiek figyelemmel kísérik játékát, korán megtanulja saját játékának bírálgatását, ami a haladásnak elengedhetlen feltétele, másrészt felébreszti benne a nemes versenygést, mely ismét csak a haladást mozditja elő.

3) A nyilvános zenetanítás alaposabb és teljesebb zenei műveltséget képes nyújtani, amennyiben nem kizárólag egy hangszeren való játék tanítására szoritkozik, hanem módot nyújt a növendéknek magát többoldalúlag kiművelni, köteleességévé tévén oly tárgyak tanulását is, melyeknek tudása feltétlenül szükséges ahhoz, hogy valaki tökéletes zenei műveltséggel bírjon. Ily tárgyak: a zeneelmélet, összhangzattan, zenetörténelem, zeneaesthetika, karének, kamarazene, zenekari játék.

4) Egy zeneiskolának működése közvetve hatással van a közönség zenei kiművelésére is. Már maga az a körülmény, hogy az intézetnek fejlettebb növendékei, valamint a karének osztály és zenekar több hangversenyt rendezhetnek, melyeken már nagyobb szabású művek is vehetők elő, nagy hatással van a közönség zenei izlésének és ismeretének fejlesztésére és bővítésére, amennyiben nemcsak a zongora és hegedűirodalom jelesebb termékeivel ismerkedik meg, hanem oly nagyobb művekkel is, melyeknek bemutatása máskülönben alig volna kivihető. Méginkább elérjük ezt a czélt, ha a karének osztály és zenekar jobb tagjaiból egy dal- és zeneegyletet alakítva, ez egyletnek működésébe bevonjuk a nagyközönséget is, módot nyújtva a közreműködésre mindenkinek, ki arra képes és kedvet érez.

Mindezek oly előnyök, melyeket a magántanulás nem nyújthat és ha elismerjük a zene tanítást és művelést fontos kulturális tényezőnek, úgy saját érdekünk a zenei nevelést helyes alapokra fektetni zeneiskolák felállítása által, mert így nemcsak azoknak könnyitjük meg a tanulást, kik hajlamuk és tehetségüknél fogva kizárólag a zenepályára képezik magukat, módot nyújtva nekik a rendszeres tanítás által arra, hogy felsőbb kiművelésüket magasabb tanintézetben folytathassák és végezdhessék be, hanem ez által kezünkben van a legjobb eszköz, valóban alapos zenei műveltséggel bíró dilet-

táns közönség nevelésére, melyre oly nagy szükség van, hogy a zene a maga szépségében virágozhassék és betölthesse magasztos hivatását.

Lehetőleg feltüntetve a nyilvános zenetanítás előnyeit és ebből kifolyólag egy zeneiskolának szükséges voltát, lássuk most magát a tervezetet, melyben iparkodom megjelölni a módot, miképen lenne létesíthető a terv, egyrészt, hogy a zeneiskola céljának teljesen megfelelő legyen, másrészt, hogy ez a városnak se kerüljön nagy áldozatába.

II.

Tervezet.

A tervezetnél különösen figyelembe veendő, hogy a zeneiskola ne csak dilettáns közönséget neveljen, hanem alapos tanítást nyújtson azoknak is, kik szakzenészeknek ohajtják magukat kiképeztetni.

E szempont volt irányadó különösen a tananyag és tanulmány módszer megállapításánál, mely teljesen megegyezik az orsz. m. kir. zeneakadémia gyakorló és előkészítő iskoláinak tananyagával és tanulmány módszerével, úgy, hogy az e pályára lépőknek semmi nehézségükbe sem kerül a szükséges vizsgálatok letétele, hogy felsőbb kiművelésüket tovább folytathassák; másrészt a tananyag elegendő arra is, hogy képzett dilettáns közönséget neveljünk.

Ugyancsak figyelembe veendő az órarend megállapítása is, nehogy az összeütközésbe jöjjön más iskolák órarendjével. Mindezekről különben bővebben az egyes pontokban, melyek a következők: a) tanári kar, b) tandíj, c) növendékek, d) tanzakok, e) tananyag, f) tanulmány módszer, g) órarend, h) helyiség, i) költségvetés.

a) Tanári kar.

A tanári kar áll egy igazgató tanárból, és annyi szaktanárból, amennyit a szakok különfélesége és a növendékek száma megkíván.

Az igazgató és tanárok működési körének meghatározása a házi ügyrendhez tartozik. Itt csak egy elvet akarok megemlíteni, ez pedig az, hogy a tanárok, — kivéve az iskolákat, dal- és zeneegyleteket, ha ez összeütközésbe nem jő a zeneiskolai órarenddel, — az intézeten kívül magánórát ne adhassanak. Ezt első sorban maga a fönt kifejtett elv követeli, mely szerint a nyilvános tanulás előnyösebb a magán-tanuláznál. De máskülönben is, ha megengedjük a magánórák adását, ép ezzel sokat elvonunk az intézettől, mely így erkölcsileg, a föntartó város pedig anyagilag károsodik.

Igaz ugyan, hogy a legtöbb zeneiskolánál megengedik a magánórák adását, de ennek oka a tanárok hiányos javadalmazása, kik így kényszerülve vannak életfentartásukat ez úton biztosítani, mely kényszer sok esetben visszaélésekre ad okot.

Ezért a tanári javadalmazás legyen tisztességes, hogy a tanár minden idejét és képességét az intézetnek szentelhesse. Buzgó és lelkiismeretes tanári testület csak az intézet erkölcsi és anyagi felvirágozását mozditja elő.

A javadalmazásra nézve tehát legcélszerűbbnek tartom a középiskolai tanárok fizetési szabályzatának elfogadását.

b) Tandijak.

A tandij nagyságának meghatározásánál a fő szempont ne az legyen, hogy a tandijak összege fedezze az intézetre fordított kiadásokat, hanem az, hogy lehetőleg mindenkinek hozzáférhető legyen a tanulás.

Az összeget 50 frtban vélem legcélszerűbbnek megállapítani, de ez is részben, vagy egészen elengedhető legyen a tanári kar véleménye alapján, ha a kiváló zenei tehetséggel bíró növendékek szülői szegénységük miatt a tandijat fizetni nem képesek. A tandijon kívül minden évben fizetendő 2 frt beiratási díj, mely a hangszerek jókarban tartására, hangjegyek beszerzésére fordittatik.

c) Növendékek.

Zeneiskolai növendék lehet minden 8-ik életévét már betöltött fiú vagy leánygyermek, ki az olvasás és írásban jár-tas, jó hallással és megfelelő testalkattal bír.

A beiratkozás az igazgató és az illető szaktanár előtt teendő fölvételi vizsga alapján történik. Felsőbb osztályokba való fölvételnél a jelentkező köteles az előző osztály tananyagából vizsgálatot tenni.

d) Tanszakok.

Egyelőre a zongora és hegedű.

Mindkét tanszak 9 évi tanfolyamot foglal magában, és felosztatik 5 évi előkészítő és 4 évi kiművelési tanfolyamra.

A két fő tanszakon kívül a következő melléktárgyak hallgatása kötelező, úgy a zongora, mint a hegedű tanszak növendékeire nézve:

zeneelmélet, az előkészítő tanf. IV. és V. évében;
összhangzattan, a kiművelési tanfolyam I. évében;
egyszerű ellenpont és formatan, a kiművelési tanfolyam II., III. évében;

zenetörténet, a kiművelési tanfolyam III., IV. évében;
zeneaesthetika; a kiművelési tanfolyam IV. évében;
karének, a kiművelési tanfolyam I., II., III., IV. évében.

E tanszakok később a szükség és lehetőség szerint kiterjesztendők a zeneszerzés, magánének és gordonka, esetleg a czimbalom tanszakaira.

e) Tananyag.

1. A zongoránál. *)

Zongoraiskola: Breslauer Emil zongoraiskolája.

A tananyag beosztása a 9 évi tanfolyamon a következő:

α) Előkészítő tanfolyam.

I-ső év.

Hallás és ütemérzék fejlesztése. A violin és bassus hangjegyek egyidejű elsajátítása s azoknak írása. A szünjelek és hangértékek fokozatos ismertetése. A hangrovatok képzése és írása. A keresztkek és b-ék keletkezése és czélja. Helyes kéz és ujjtartás. 5 ujjas gyakorlatok. (H. Schmitt op. 9.)

*) Chován K., az orsz. m. kir. zeneakadémia tanárképző tanfolyama tanárának beosztása szerint.

A dur és harmonikus moll hangrovatok folyékony játéka 2 oktáván keresztül, legato. — A különféle hangközök eltalálása, egyelőre C-durban és a dur és moll hármas hangzatok biztos felismerése és éneklése más hangnemekben is.

Tanulmányok: a zongoraiskola azon fokig, amíg a növendék az olvasás és beosztás első nehézségein átesett, aztán Biehl op. 44, I. füzet, Czerny 100 Uebungsstücke (Horák kiadás) I. füzet, Bertini (opus szám nélkül).

Előadási darabok: Clementi, Kuhlau, Reinecke, Schumann, Oesten, Lichner, Berens stb. kis, gyermekdarabjai és sonatinái közül válogatva. A négykezes játékra: Köhler (Practisches Lehrgang des 4-händig Spiels), Löwe, Enghausen négykezes darabjai.

II-ik év.

A dur és moll hangrovatok legato és staccato játéka. A dur és moll hármas hangzatok négyszólamúlag, törve és futamokban, 2 oktávon keresztül. H. Schmitt op. 9 és 16 gyakorlatainak folytatása.

A heted hangzatok törve, öt szólamban. A tiszta, nagy és kis hangközök ismertetése és írása az összes hangnemekben. A kézcsukló gyakorlása sext fogások ismétlése által, valamint a hármas hangzatok három szólamú teljes fogása által.

Tanulmányok: Köhler op. 242 vagy 50, Bertini op. 100 vagy Hünten op. 80, esetleg Czerny op. 840, I. füzet, Heller op. 47, I. füzet.

Előadási darabok: Sonatinen Albumból válogatva, továbbá Diabelli, Handrock, Moscheles, Czerny, Gurlitt, Kullak Th., Rhode megfelelő műveiből válogatva.

4 kézre: Diabelli, Zellner, Reinecke, Schubert, Weber, Volkmann, Kiehl Th., Bertini, Raff, Mozart, Clementi kisebb négykezes műveiből.

III-ik év.

Az összes dur, valamint a harmonikus és melodikus moll skálák játéka 4 oktávon keresztül, legato és staccato. A dur és moll hármas és négyes hangzatok törve és futamokban, 4 oktávon át. A kézcsukló gyakorlása oktáv fogások által. Ujjgyakorlatok folytatása. Az összes hangközök ismertetése és írása minden hangnemben, valamint a dur és moll hármas és a septaccordok képzése és írása.

Tanulmányok: Duvernoy op. 120, Bertini op. 29, esetleg H. Herz op. 151, Czerny op. 261 I., II., III. füzet, Heller op. 125 I., II. füzet.

Előadási darabok: Kuhlau, Köhler, Reinecke, Oginsky, Dussek, Wartenstein, Handrock, Hummel megfelelő műveiből.

IV-ik év.

Az összes kemény és lágy dallami és összhangzati skálák, terz, sext és oktáv, valamint ellenmozgásban. A hármas és uralgó négyes hangzatok törve és futamokban minden fekvésben. A kézcsukló gyakorlása.

Ujjgyakorlatok: Horák Technische Grundlage I. r.

Tanulmányok: Biehl op. 66 I., II. füzet, Czerny gyorsasági iskolája I., II. füzet, Bach S. Kleine Präludien. Ezekből 12 kétszólamú válogatva, Heller op. 47 II. f., op. 46 I. f.

Előadási darabok: Reinecke, Beethoven, Hummel, Clementi megfelelő műveiből.

V-ik év.

Az összes skálák gyorsabb időben való ismétlése, a hármas, uralgó és szűkített heted hangzatok. A kézcsukló tovább képzése és technikai gyakorlatok.

Tanulmányok: Köhler Neue Schule der Geläufigkeit I., II. füzet, Czerny Gyorsasági iskola III., IV. füzet, Bertini op. 32 válogatva, Bach kétszólamú inventiói teljesen, Heller op. 46 II., op. 45 I., II.

Előadási darabok: Haydn, Mozart, Beethoven megfelelő sonatái, továbbá Clementi sonatái, Bach Fülöp, Mendelssohn, Field, Jensen, Chován, Brüll megfelelő művei.

β) Kiművelési tanfolyam.

I-ső év.

Kettős terzek, akkordok teljes fogású gyakorlata. Czerny 40 napi tanulmányaiból 20. Lapról való olvasás. Könnyű darabok transponálása.

Tanulmányok: Cramer 50 Etudes (Bülow), Czerny Kunst der Fingerfertigkeit I., II. füzet, Bach háromszólamú inventiói teljesen, esetleg a francia suitekből E dur, C moll, A moll, Es dur.

Előadási darabok: Haydn, Mozart, Beethoven, Clementi sonatáinak folytatása, továbbá Schumann, Chován, Mendelssohn, Chopin, Grieg megfelelő darabjai.

Ezek mellett tanulmányok a bal kéz kiművelésére Krause op. 50 és Berens I., II. füzet.

4 kézre: Mozart, Volkmann, Hoffmann, Fuchs K., Reinecke, Gade, Schumann, Schubert műveiből.

II-ik év.

Technikai gyakorlatok ismétlése rythmikai változatokkal bővitve. A kettős sext hangrovatok elsajátítása. Lapról való olvasás és transponálás.

Tanulmányok: Czerny 40 napi tanulmányok teljesen, Kunst der Fingerfertigkeit III., IV. f., Clementi-Taussig Gradus ad Parnassum, Bach háromszólamú inventiói teljesen esetleg az angol suitek válogatva.

Előadási darabok: Mozart, Beethoven, Hummel, Händel, Rameau, Graun, Pergolese, Field, Schubert, Reinberger, Chopin, Schumann, Gluck, Jensen, Schutt, Brüll, Scharvenka, Couperin, Chován, Zimay válogatott darabjai.

4 kézre: Schumann, Osten, Volkmann, Onsloov, Hoffmann, Jensen, Rubinstein műveiből. Haydn és Mozart symphoniái.

III-ik év.

Technikai gyakorlatok ismétlése és folytatása. Lapról való olvasás és transponálás.

Tanulmányok: Czerny Virtuoz iskola I., II. f., Kessler op. 20 vagy 100, Moscheles op. 70, I. f., Kullak Oktaven-Schule II. f., 4 tanulmány, Bach Wohltemperirtes Klavier (Taussig) 11. szám.

Előadási darabok: Mozart, Beethoven, Schubert, Schumann, Mendelssohn, Rubinstein, Raff, Chopin, Brüll, Chován, Zimay, Reinhold, Grieg, Scharvenka, Schutt, Liszt műveiből.

Kamara zene: Haydn, Mozart, Beethoven műveiből, valamint Mendelssohn, Schumann kamara zene műveinek és symphoniáinak 4 kezes átirata.

4 kézre: Brahms, Chován, Aggházy, Dvorzsák, Zellner, Hummel művei.

IV-ik év.

Technikai gyakorlatok folytatása. Liszt ujjgyakorlatok.

Tanulmányok: Czerny Virtuoz tanulmányok III., IV. f., Kessler op. 20 I., II., III. f., Köhler Specziális tanulmányok, Chopin Etudes (5 könnyebb), Bach (Taussig), Wohltemperirtes Klavier.

Előadási művek: Scarlatti, Bach, Beethoven, Schubert, Haydn, Weber, Hummel, Mendelssohn, Volkmann, Schumann, Brahms, Chopin, Liszt, Rubinstein, Moszkovszky műveiből.

2. Hegedű tanszak.

Iskola: Huber Károly hegedűiskolája.

a) Előkészítő tanfolyam.

I-ső év.

A hegedűiskolába foglalt tananyagnak 1-ső fele (az első részben). Mellékgyakorlatul Jansa, Dancla, Alard könnyű duettjeiből válogatva.

II-ik év.

Az első rész végig. Blumenstengel skála és hangzat gyakorlatai I. f. Hering C. op. 20. Jansa, Dancla, Alard duettjeinek folytatása.

III-ik év.

Hegedűiskola II. rész, az első négy fekvés. Blumenstengel gyakorlatai II. f., Rolla op. 20, Dancla op. 68, Viotti duók.

IV-ik év.

Hegedűiskola II. rész végig. Hanglétrák, törthármasok 2 oktáván keresztül.

Tanulmányok: Dancla op. 74, Mazas op. 36 I. f., Kayser H. E. 36. Etudes I., II.

Előadási darabok: Alard, Bériot, Dancla, Dávid, Hubay, Held, Maurer stb. műveiből válogatva.

V-ik év.

Hegedűiskola III. rész. Hangrovatok és törthármasok 3 oktáván keresztül.

Tanulmányok: Dont op. 35, Mazas op. 36 II. f., Kayser 36 Etudes III., Feiglerl 24 Etudes ou caprices, Beriot 10 Etudes.

Előadási darabok: Dancla, Beriot, Mozart, Mendelssohn, Grieg, Beethoven stb. műveiből.

β) Kiművelési tanfolyam.

I-ső év.

Skálák, tört hármások.

Tanulmányok: Kreutzer 42. etudes, Mazas op. 36 III. f., Fiorillo 36. tanulmány, Rode op. 22.

Előadási darabok: Kreutzer, Rode, Viotti, Beriot, Hubay stb. megfelelő hangverseny darabjai.

II-ik év.

Hangrovatok 3 oktáván. Tört dur és moll hármások, szűk 7-esek.

Tanulmányok: Kreutzer, Fiorillo és Rode gyakorlatnak folytatása. Meerts, etudes rhytmiques, Campagnoli 20 tanulmány.

Előadási darabok: Tartini, Händel, Rode, Kreutzer, Viotti, Beriot stb. hegedüversenyei.

III-ik év.

Tanulmányok: Gaviniés 24 matinées. Beriot 60 tanulmány, Campagnoli 7 divertissements, Vieuxtemps 36 tanulmány.

Előadási darabok: Spohr, Bach, Lipinsky, Mendelssohn, Vieuxtemps, Hubay, Gudard, Hauptmann stb. műveiből.

IV-ik év.

Tanulmányok: Vieuxtemps 6 tanulmány, Wieniavszky tanulmányok, St. Lubin 6 tanulmány, Mayseder 6 tanulmány, Paganini 24 caprices.

Előadási darabok: Bach, Tartini, Hubay, Joachim, Bruch, Paganini, Vieuxtemps, Wieniavszky, hegedüversenyei.

*

E főtanszakok tananyagához járul a melléktárgyak tananyaga, melyek a d) pontban soroltattak föl, s melyekre nézve még a tankönyvek megállapítandók.

f) Tanmódszer.

A tanmódszer megállapításánál főelv legyen, hogy minél inkább kiaknázhatók legyenek a nyilvános tanulás előnyei. A cél leginkább a csoportos tanítás által érhető el, mely lényegében minden tanszakon az összes évfolyamokon át megmarad.

Különösen az előkészítő tanfolyam három első évében a következő elveket kell szem előtt tartani:

- 1) játsza el minden növendék feladatát egyedül;
- 2) az egész csoport játsza a már megtanult feladatot egyszerre, több zongorán;
- 3) legyen egyesítve a gyakorlati játék az elméleti ismeretek elsajátításával.

Az oktatási idő ebben a három első évben minden csoportra (mely 6—8 növendékből állhat) 2 óra.

Az első órában a növendékek egyenként játszásk el feladataikat, a második óra az összjátékra és az elméletre fordítottassék.

Ezen tanítási módnál a főelv az, hogy a növendék feladatát csak eljátsza, a tanár útbaigazításokat ad, kijavít, de a feladatot a növendék otthon tanulja meg.

Midőn egy növendék játszik, a többinek oda kell figyelni, vagyis a játszóval együtt olvasni a hangjegyeket, az esetleges hibát és javítást pedig megjegyezni. Ez által nemcsak a hangjegy olvasásban gyakorolja magát a növendék, hanem megtanulja elkerülni a hibát is, sőt hallását is nagy mértékben fejleszti, utalva lévén a dallamnak és a kísérő hangzatonak héjzéletében való megalkotására, hogy a hibát felismerhesse.

Hogy azonban ez keresztül vihető legyen, egy-egy csoportba lehetőleg egyenlő képességű és készütségű növendékek osztandók be, mert csak akkor lehet a növendékekkel egy és ugyanazon feladatot gyakoroltatni és őket egyenlő fokon tartani, ami nem is oly nehéz, mint látszik, mert az ily csoportos tanulásnál nagy szerepet játszik a nemes versenygés és sokaknál a szorgalom pótolja azt, mit a természet tehetségben megtagadott tőlük. Ha pedig valamely növendék feltűnő gyorsan halad, vagy szorgalmi feladatot adunk neki, vagy egy magasabb osztályba helyezük át.

Hogy az összjáték foganatosítható legyen, szükséges, hogy egy nagyobb teremben legalább 4 zongora álljon és így fél-fél csoportonként gyakorolhassuk azt.

Az összjátékhoz felhasználhatók a már megtanult gyakorlatok és tanulmányok az iskolából, és később sonatinák, sonáták.

Az összjáték nagyban elősegíti az ütenyérzők fejlesztését és próbaköve a helyes ütenytartásnak.

Ajánlatos továbbá a már megtanult 5 hangú ujjgyakorlatok, hangrovatok, hangzat felbontások együttes játszása is.*)

Az előkészítő tanfolyam növendékei szorgalmi könyvecskét kapnak, melybe a szaktanár által bejegyeztetnek a növendékek által tanulmányozott gyakorlatok, darabok stb. a megkezdés és befejezés idejével. E könyvecskét a növendék szülője (gyámja stb.) minden évharmadban láttamozza és az igazgatóhoz visszaküldi.

A rendes órák szorgalmas látogatásának ellenőrzése céljából a zeneiskola „rögtön értesítőket“ vesz alkalmazásba, melyet a szaktanár az órát mulasztó növendék szülőjének (gyámjának stb.) megküld a mulasztás indokolása végett. A visszakerült értesítők a tanári gyűlések elé terjesztetnek.

g) Órarend.

Mivel a zeneiskolának növendékei legnagyobb részben a zenével csak melléktanulmányként foglalkoznak, az órarend úgy állapítandó meg, hogy ez más intézetek órarendjével összeütközésbe ne jöjjön. A tanítási idő tehát d. e. 11—12-ig, d. u. 4—7-ig osztandó be s csak abban az esetben fordíthatók más órák is a tanításra, ha ez semmi akadályal sem jár a növendékek részéről.

A gyakorlati (zongora, hegedű) órák úgy osztandók be, hogy minden tanóra közé egy nap essék, mely a feladat megtanulására fordíttatik, tehát legyen hetenként 3 óra, illetőleg az előkészítő tanfolyam három első évében 6 óra.

A felsőbb osztályok növendékei is — beleszámitva a köteles melléktárgyakat — 6 órát töltenek az intézetben.

*) Ugyanezen módszer követendő a hegedű tanításnál.

h) Helyiség.

A helyiség czélszerűsége mindenesetre hozzájárul a tanítás sikeréhez. Általában kívánatos, hogy a tantermek lehetőleg elkülönítve legyenek egymástól, nehogy az átható zaj a tanítást zavarja.

A tantermek számát a növendékek száma határozza meg, de egyelőre is — 70 növendéket számítva — szükséges egy nagyobb terem, legalább 4 zongorával, hol az összjáték gyakorolható, s mely egyúttal vizsgálatok és vizsgálati hangversenyek megtartására alkalmas, azonkívül legalább 3 terem, egy-egy zongorával és egy vonalzott hangjegyírásra alkalmas táblával.

Mindenesetre nehézséget okoz a helyiség megválasztása. Mostani viszonyaink között vagy bérelni kellene, vagy oly iskolaépületben helyezni el a zeneiskolát, hol erre megfelelő termek állanak rendelkezésül.

Idővel lehetne gondoskodni teljesen alkalmas helyiségről, ha az építendő színház úgy terveztetik, hogy egyúttal a zeneiskola is elhelyezhető legyen.

i) Költségvetés.

A költségvetés megállapításánál — egyelőre 3 tanárt, 70 növendéket, egy szolgát és 4 tantermet a szükséges felszerelésekkel számítva — figyelembe veendő: 1) a felszerelések; 2) az évi kiadások.

1) Felszerelések:

6 zongora, 4 db vonalzott írotábla, hangjegy szekrény, 4 asztal, padok, székek.

2. Évi kiadások:

a) Személyi kiadások: tanári és szolgáló fizetés.

b) Dologi kiadások: lakbér, hangszerek jókarban tartása, hangjegyek beszerzése, irodai szükséglet, nyomtatványok, fűtés, világítás.

Átlagos számítás szerint esik felszerelésekre 2000 ft.

Az évi kiadásoknál:

1) az a) alatti pontra	4100 ft,
2) a b) alattira	940 ft,
	<hr/>
	összesen: 5040 ft.



Ezzel szemben remélhető fedezet:

tandij 60*) növendéktől	3000 frt.
beiratási díj 70 növendéktől	140 frt.
	összesen: 3140 frt.

Fedezetlenül marad: 1900 frt.

Abban az esetben, ha a zeneiskola valamely iskolai helyiségben helyezhető el, megtakarítás eszközölhető

a lakbéren	500 frt.
a szolgálja fizetéséből	200 frt.
	összesen: 700 frt.

mely esetben az évi túlkiadás 1200 frt lenne.

Az intézetet anyagilag megszilárdítandó, és a várost később a kiadásoktól megkímélendő: czélszerű lenne egy alap létesítése, melyhez esetleg maga az intézet is hozzájárulhatna oly formán, hogy fejlettebb növendékei által e célra évenként fizetéses hangversenyeket rendez, mely hangversenyeknek jövedelme az alap gyarapítására fordittatik.

III.

Z á r s z ó.

Ámbár mint zenész ember és e városnak fia, kötelezve érzem magamat tőlem telhetőleg mindent elkövetni zeneviszonyaink fejlődésének előmozdítására, óhajtottam lett volna, ha ez irányban más, nálam érdemesebb egyén teszi meg az első lépéseket.

Az ügy azonban sokkal fontosabb, semhogy azt tovább halasztani, vagy személyi kérdés miatt fölötte napirendre térni lehetne.

Jelen zeneviszonyaink okvetlenül megkövetelik a rendezést és talán sikerült meggyőző érvekkel bebizonyítanom, hogy ez zeneiskola létesítése által érhető el.

*) Csak azért számítok 60 növendéket, mert évközben mindenesetre lesznek olyanok, kik elmaradnak, valamint olyanok is, kik részben vagy egészben tandíjmentességet élveznek. Egyébiránt oly viszonyok mellett, melyeknek városunkban vannak, egy rendes zeneiskola bátran számíthat nemcsak ennyi, hanem több növendékre is, mindjárt az első években.

Amint a költségvetésben kimutatni iparkodtam, a teher, mely ez által a városra hárulik — tekintve a magasztos célt — alig vehető számba és ez is bőven kárpótolva van a később elérendő eredmények és azon tudat által, hogy nemzeti kulturánk felépítéséhez mi is hozzájárultunk és én hiszem, hogy az a város, mely már annyit áldozott közművelődési célokra, melynek tanügyi budgetje úgyszólván az első helyen szerepel, s mely város soha sem riadt vissza anyagi áldozattól ott, hol előhaladásról volt szó s már eddig is annyit áldozott zenei célokra: az a város nem fog elzárkózni az eszme elől ridegen, és nem fog visszariadni attól a csekély áldozattól, mikor úgyszólván nemzeti ügyről van szó, hanem e téren is kezébe ragadja a haladás zászlaját s más városok példáján buzdulva, pótolni fogja a hiányokat, melyek e téren még mutatkoznak.

32.009



1961 MAJ 2

1971 AUG 4-1

2002 APR 03

2016 AUG 31

2009 SZEP 14

Katona József Könyvtár
Kecskemét



D51000099132